

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

17 Vtrùm is, qui vendidit rem alienam, poßit retinere pretium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

inquit Nauarrus) quod intellige non teneri ex iustitia, sed fieri potest vt teneatur ex charitate; vt si alter sit pauper, & graue sit illi tale detrimentum: cum enim ipse sit causa illius grauis incommodi, tenetur illud amouere ex charitate, si commodè potest. cessante tamen paupertate alterius, non teneretur; quia nec charitas nec iustitia illum obligat. Quod si vendidisset bona fide, nihil de redemptione cogitans, & postea rogatus redimeret praesenti pecunia, non peccaret, vt rectè docet Angelus Vtura 1. nu. 60. idem dicendum si ipse iustam aliquam rationem habeat sic contrahendi cum aliquo diuite, & scandalum absit.

DUBITATIO XVII.

Utrum is qui vendidit rem alienam, possit retinere pretium.

Hanc dubitationem attigimus c. 14. dubit. 1. & 5. & cap. 20. dub. 18. num. 163.

Notandum est, quod ille vel bona fide vendidit, nesciens esse alienam, vel mala: rursus vel ditior factus est, vel non est.

133 *Si bona fide vendidit.* Dico Primò, Si bona fide vendidit, & non est factus locupletior, non tenetur domino ad pretij restitutionem. Probat, quia neque ratione rei accepta; cum hæc apud ipsum non extet, nec vllum ex ea pereperit emolumentum: neque ratione iniustæ acceptionis; cum nullam iniustitiam commiserit. neque etiam emptori, quamdiu emptor rem illam retinet; quia contractus fuit validus, & emptor nullum ex illo damnatum accepit. Si tamen res euincatur, vel domino restituatur, tenebitur emptori de euictione. Non tamen tenetur monere emptorem esse alienam, si casu contigerit id eum resciscere; quia non tenetur cum pari suo damno curare, vt alteri fiat restitutio eius, quod nulla eius culpa perit, vel alienatum est. vide supra cap. 14. dub. 1. & 5.

134 Dico Secundò, Si factus est locupletior ex venditione, tenetur illud lucrum restituere domino: quia illud lucrum supplet vicem rei alienæ. vnde etiam non sit alienum, tamen quia in locum eius successit, & ex ea prouenit, debet restitui, veluti fructus rei. par enim non est, vt quis ex re aliena ditescat absque sua industria. Secus si illud lucrum ex industria proneniat, vt si rem detulit in alium locum, vbi pluri vendidit: tunc enim non tenebitur illud restituere, quia est fructus industria; vt supra loco citato ostensum est.

135 *Si mala fide vendidit.* Dico Tertio, Si mala fide vendidit, & non est factus locupletior, eò quod tantidem emerit, distinguendum est: vel enim poterat rem domino restituere, vel non poterat. Si poterat rem domino restituere, & eam alienauit, communis ferè DD. sententia est, teneri ad restitutionem pretij seu aestimationis. ratio est, quia eam alienando, damnium infert; sicut si eam perimeret. & alias nullum ius ad illam alienandam habebat. Secus est, dum res empta à fure, eidem restituitur: hoc enim non est alienare, aut in alium transferre, sed contractum priorem resolvere: quod iuxta probabilem sententiam poterat facere, ad vitandum damnium pretij, si alia ratione cauere non poterat, vt dictum est cap. 14. dubit. 3. Verum extra hunc casum tenebatur etiam cum damno pretij, rem

domino restituere, vnde si non fecerit, tenebitur compensare aestimationem. Si verò non poterat eam domino restituere, & per alienationem non reddidit eam recuperatu difficiliorem, non videtur domino teneri; nisi quatenus ex illa alienatione est factus ditior. Ratio est, quia per illam alienationem nihil damni intulit domino. Itaque non tenetur ratione rei acceptæ; neque ratione iniustæ acceptionis. suppono enim, quod ipse domino eam non eriperit; neque sit causa cur ei restitui non possit. Confirmatur, quia ob hanc causam multi DD. tradunt, emptum à fure etiam mala fide, posse eidem restitui, ad pretium recuperandum; etiam si domino restitui possit, vt supra cap. 14. dubit. 3. ostensum est: ergo multò magis, quando non potest restitui, poterit absque iniuria alteri vendi.

Hac ratione multi in Anglia & Hollandia, qui bona Ecclesiastica immobilia ab aliis empta, aliis postea vendiderunt, excusari possunt à restitutione. per hanc enim venditionem nihil damni Ecclesiæ, cui illa bona, hoc statu rerum, restitui non possunt, intulerunt. Vnde non tenentur Ecclesiæ restituere pretium, vel æquiualens. Si tamen ex fructibus, vel venditione, facti sint locupletiores, tenentur eatenus: nam fructus sunt Ecclesiæ, hoc ipso, quo in re Ecclesiæ nascuntur: & lucrum ex venditione, etsi Ecclesiæ non sit; est tamen ei debitum, tamquam id quod succedit in locum rei, nisi ex industria prouenierit.

Neque etiam hi tenentur emptoribus, qui ab ipsis ea bona emerunt; quia etsi contractus fuerit irritus, & consequenter non fuerit translatum dominium pretij, vt patet ex dictis c. 20. dub. 18. tamen quia venditor illud volente emptore accepit & retinet, & emptor nolle dissoluere contractum, & restituere emptum; non tenetur venditor illi pretium restituere, sed potest retinere loco rei venditæ. Si tamen emptor vellet dissoluere contractum, & emptum restituere, deberet venditor ei reddere pretium, quia ab initio contractus fuit irritus.

DUBITATIO XVIII.

Utrum licitum sit aliquando rem alienam emere, & emptam retinere.

Videtur non posse vniquam emi, aut retineri res talis. Primò, Quia venditor non potest eam vendere, cum sit raptor, fur, aut iniquus detentor, sed tenetur restituere domino: ergo nec emptor potest emere. Secundo, Quia per talem venditionem non transfertur dominium (non enim venditor potest transferre in alterum ius, quod ipsemet non habet) ac proinde manet aliena in specie, atque res aliena restituenda est domino, si fieri potest: vel si non potest, eò quod ignoretur, danda est in pauperes; illa enim censetur domini voluntas, & sic quodammodo ipsi domino in pauperibus restituitur. nam fructus restitutionis redundat in dominum, cum pauperes pro ipso orent; vt passim DD. docent. Tertio, Qui emunt res furtiuas vel raptas, fiunt participes criminis, & quodammodo fouent auctores in crimine: si enim non inuenirent emptores, non raperent aliorum merces.

Pro